Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрацiя подъ ч. 8 улица Чарнецкого.

Редакцiя ул. Францiшканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймаютъ ся лишь франкованѣ.

Рекламацiи неопечатанѣ вольнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львовской".

Предплата у Львовѣ въ Администрацiи „Газеты Львовской" и въ ц. к. Старостствахъ на провинцiи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року 60 к.
мѣсячно 30 к.
Поединоке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр 40 к
на пôвъ року 2 зр. 70 к
на чверть року 1 зр 35 к
мѣсячно 45 к
Поединоке число 3 кр

Ч. 248 | Нинѣ: Завтра: | Ioанікія п. Галактiона | Едмунда Григорія | Середа 4 (16) листопада 1892. | Всхôдъ сонця 7 г. 9 м.; заходъ 4 г. 19 м. Баром. 768 терм. + 2·0 — 2·0°. | Рôкъ II.

Справы краевѣ.

(Новый статутъ взôрцевый для громадскихъ и повѣтовыхъ касъ ощадности.)

Тому кôлька днѣвъ донесли мы що Мiнiстерство справъ внутрѣшныхъ выдало новый взôрцевый статутъ для громадскихъ и повѣтовыхъ касъ ощадности.

Богато зъ постановъ нового статута мѣстить дуже важнѣ змѣны, котрѣ въ великôй мѣрѣ можуть вплынути на розвôй касъ ощадности, и се именно лежить въ интенцiи правительственныхъ властей. Мимо того декотрѣ постановы звернули увагу Выдѣлу краевого, котрый думае, що они не можуть причинити ся до розбудженя у репрезентацiй громадскихъ и повѣтôвъ охоты до закладаня касъ ощадности.

До такихъ постановъ зачисляе Выдѣлъ при из. § 2., що каса ощадности не мае бути громадскимъ закладомъ, а взглядно повѣтовымъ, лише институцiею, зложеною и урядженою самостôйно, котра бы стояла пôдъ надзоромъ Державы.

Выдѣлъ краевый не годить ся зъ тою думкою, щобы касу ощадности уважати самостôйною институцiею. Бо тая институцiя не могла бы сама повстати, коли не мала бы помочи зъ фонду громадского або повѣтового, и не могла бы розвивати ся, коли не опиралась бы на ґарантiю громады або повѣта.

По думцѣ Выдѣлу краевого через таку постанову неможлива есть контроля и надзôръ надъ маетковымъ станомъ касъ зô стороны громады або повѣта, котрѣ ручать.

Также и Выдѣлови краевому новый статутъ взôрцевый признае за мало правъ що до выконуваня контролѣ.

Вôдтакъ замѣчае Выдѣлъ краевый, що въ новôмъ статутѣ взôрцевôмъ выпущено давнѣйшу постанову, пôсля котрои вагу ухвалъ, рѣшеныхъ на засѣданяхъ выдѣлу касы ощадности мало ся оцѣнювати пôсля приписôвъ закона громадского, а взглядно закона о репрезентацiи повѣта.

Выдѣлъ краевый зазначивъ, що недостачу такои постановы, именно що-до поступованя членôвъ дирекцiѣ въ справахъ, передвидженыхъ въ § 44 зак. гром. — (т. е. коли предметомъ нарадъ будуть справы урядованя члена выдѣлу, а въ дирекцiи справы кревныхъ членôвъ дирекцiѣ, або особъ посвояченыхъ зъ ними) — отже недостачу тои постановы не може уважати користною для розвою закладôвъ. Хочь поведенє членôвъ дирекцiѣ въ подôбныхъ выпадкахъ, якѣ можуть лучити ся, може бути реґулямiномъ унормоване, то таки Выдѣлъ краевый бажае, щобы институцiямъ касъ ощадности привернено ихъ питомый характеръ закладôвъ громадскихъ, а взглядно повѣтовыхъ и длятого радъ бы, щобы у всякихъ справахъ касы, де лишь можна, уживано приписôвъ закона громадского або закона о репрезентацiи повѣтовôй.

Також не годить ся Выдѣлъ краевый зъ тыми постановами, котрыми мiнiмумъ вкладокъ означено на 1 зр. и установлено стопу процентову для вкладокъ въ той способъ, що она мае бути тымъ низшою, чимъ большiй вложено капiталъ. По думцѣ Выдѣлу краевого тѣ постановы могли бы причинити ся до значного зменшеня оборотового капiталу.

Отже Выдѣлъ краевый вôднесъ ся тому зъ просьбою до Намѣстництва, щобы повысшѣ уваги взяло на розвагу и коли бы на свою руку не могло усунути зô статута повысше згаданыхъ постановъ, то щобы уваги Выдѣлу краевого зъ прихильнымъ внесенемъ представило Мiнiстерству справъ внутрѣшныхъ.

Выдѣлъ краевый признае, що новый статутъ взôрцевый мѣстить дуже богато важныхъ реформъ, що можуть дуже причинити ся до пôднесеня рôльництва и дрôбного промыслу, але уважае конечными деякѣ змѣны въ тôмъ статутѣ.

Веденє розправъ въ процесахъ карныхъ.

Мiнiстеръ справедливости гр. Шенборнъ, вôдчитавъ на засѣданю Палаты пословъ въ пятницю свое розпорядженє до Президентôвъ высшихъ судôвъ карныхъ въ справѣ веденя головныхъ розправъ въ процесахъ карныхъ. Се розпорядженє звучить такъ:

Вôдъ двадцяти лѣтъ истнованя карного поступованя зъ р. 1873 показало ся, що хочь надѣѣ, якѣ покладали на той законъ, не зовсѣмъ сповнили ся, але й обавы, высказанѣ противъ декотрыхъ постановъ его, также не мають пôдставы. Принятє и консеквентне переведенє засады обжалованя, показало ся зъ досвѣду добрымъ. Кождый горожанинъ, котрый чуе ся покривдженымъ, може взывати судъ на оборону, а у загалу зростае вѣра въ справедливость судôвъ, бо бачать, що право выконуе ся безъ огляду на особы. Судъ присяжныхъ, институцiя, котру зъ однои стороны живо нападають, а зъ другои уважають конечно потрѣбною порукою обороны вольнодумныхъ урядженъ, также не зовсѣмъ вôдповѣла покладанымъ на нее надѣямъ тыхъ, котрѣ въ нѣй бачили моральну силу почутя правного, вôльного вôдъ борбъ политичного житя.

Однакъ досвѣдъ навчивъ, що судя не може зовсѣмъ обôйти ся безъ вплыву лаикôвъ, и що усуненє того вплыву могло бы значно

Новѣйшѣ поступы въ технiцѣ.

Глина и вода — богатство и сила. — Глинякъ або металь зъ глины. — Ужитокъ глиняка и его значѣнє въ промыслѣ. — Глинякові бронзы. — Якъ добувае ся глинякъ зъ глины?

(Дальше.)

Бôльша часть предметôвъ, якѣ роблять ся зъ глиняка, выробляе ся въ той способъ, що металь прасуе ся у вôдповѣдныхъ до того формахъ; такъ роблять ся пера, рамцѣ, тарельчики и т. д.; круглѣ або граначастѣ предметы дують ся и лютують ся. Длятого, що до недавна не знали способу лютованя глиняка, то й выробы зъ него не могли бути такъ рôжнороднѣ, якъ теперь, и не могли мати великого значѣня практичного, позаякъ годѣ было ихъ направити, коли попсували ся; а теперь вже усунено и ту недогоду.

Велику масу глиняка зуживають гуты, въ котрыхъ вôдливають ся всѣлякѣ предметы зъ инщихъ металѣвъ. При вôдливаню якихсь предметôвъ зъ металю розходить ся головно о то, щобы въ нихъ въ серединѣ не было дѣрочокъ, мѣхурцѣвъ и баньокъ, лишь щобы металь бувъ рôвномѣрно густый и однацѣлый. Требабжь знати, що коли якiйсь металь розтопить ся, то въ нѣмъ творять ся ґазы вôдъ сѣрки або вугля, якѣ знаходять ся въ малôй скôлькости въ кождôмъ не зовсѣмъ чистôмъ металю, або розтопленый металь ловить кисень изъ воздуха. Отже тѣ ґазы роздувають металь и роблять въ нихъ мѣхурцѣ або баньки. Щобы того не допустити, то додае ся до тыхъ металѣвъ трохи глиняка; въ розтопленôмъ металю лучить ся глинякъ зъ ґазами, якѣ въ нихъ находять ся (зъ кисенемъ), вытягае ихъ и замѣняесь въ глину, котра вôдтакъ вôдпадае яко жужель, а въ метали не творять ся вже мѣхурцѣ; предметы вôдливанѣ зъ него выходять тогды одноцѣлѣ и рôвномѣрно густѣ.

Изъ всего, що мы доси розказали, видко наглядно, якъ широке поле здобувъ собѣ новый металь зъ глины въ такъ короткôмъ часѣ, бо ледви що въ 37 рокахъ, рахуючи вôдъ того часу, коли перщѣ штабы глиняковѣ появили ся на парискôй выставѣ въ 1855 р. Цѣкаву исторiю сего металю представляють намъ и его цѣны. Въ самôмъ початку, коли почали выробляти глинякъ зъ глины, платило ся одно кiльо глиняка по 2000 франкôвъ (майже 1000 зр.); въ 1862 р. коштувало вже одно кiльо лишь 130 франкôвъ (около 65 зр.); въ 1890 р. 20 франкôвъ, въ 1891 р. 10 франкôвъ або 5 зр. а теперь продае ся вже одно кiльо по 2 зр. 50 кр.

Колижь ужитокъ глиняка ставъ дуже великiй, а цѣна его нагло такъ дуже упала, то мимоволѣ насуваесь пытанє, що сему за причина? Вôдповѣдь зовсѣмъ проста: давнѣйше было дуже трудно той металь выробляти, а нинѣ вже легко. Зъ часомъ буде вôнъ ще дешевшiй — кiльо буде може коштувати лишь кôлька крейцарôвъ (скажѣмъ радше кôлька сотикôвъ, тому що тогды будемо вже рахувати пôсля новои валюты) — бо матерiялу на той металь есть всюды повно, розходить ся лишь о способѣ добуваня; длятого то называють глинякъ зовсѣмъ справедливо металемъ будучности.

Есть кôлька способôвъ добуваня глиняка зъ глины, але мы розкажемо лишь про два найважнѣйшѣ, котрыми робить ся найбôльше уживанѣ глинякові бронзы. Въ обохъ тыхъ способахъ уживае ся силы електричнои. Фабрика глиняковой бронзы въ Ню Иорку робить такъ: До великихъ подовгастыхъ посудинъ зъ паленои глины, дае ся мѣшанину зъ глины, мѣди въ зернахъ и грубо-потовченого вугля. Въ ту мѣшанину звисають на обохъ кôнцяхъ посудины штабы зъ вугля (електроды), причѣпленѣ до дротôвъ, що идуть вôдъ великои машины електричнои. Машина електрична вытворюе такъ велику силу електричну, що глина розпалена тою силою, починае ажь розкладати ся, пускае зъ себе кисень, его заразъ ловить вугôль, а глинякъ, що зъ глины остае ся, топить ся разомъ зъ мѣдею

ослабити вѣру въ справедливость засуду. Неразъ ведуть ся слѣдства такъ, якъ колибъ матеріялъ, нагромадженый въ актахъ, а не результатъ головнои розправы, мавъ служити за пôдставу до засуду. Черезъ те предсѣдатель мусить обтяжувати розправу побôчными рѣчами, що не есть потрѣбне до оцѣнки справы, замотуе ѣ лише и зволѣкае.

Ведене розправъ треба повѣряти лише такимъ урядникамъ, котрі потрафлять зовсѣмъ заволодѣти матеріяломъ розправы и мають тактъ, потрѣбный до береженя гôдности трибуналу. Дотеперѣшнѣ досвѣды дали взагалѣ вдоволяючі результаты; межи предсѣдателями розправъ замѣчено богато судѣвъ, котрі повѣрену имъ задачу сповняли гôдно. Однакъ не можна поминути сего, що при веденю розправъ показали ся и такі подѣ и вкрали ся такі практики, що выкликали у загалу населеня невдоволене. Въ Англіи выходить ся зô становища, що въ сали судовôй все есть король; у насъ выдае ся засуды въ имени Єго Величества Цѣсаря.

Се не годить ся анѣ зô становищемъ судѣ, анѣ зъ высокою повагою розправы, коли судя шукае вдоволеня въ увагахъ, що не належать до справы и не стоять въ звязи зъ предметомъ розправы, — въ непотрѣбныхъ притыкахъ до політичныхъ або народныхъ квестій, або й у невôдповѣдныхъ дотепахъ. Такожъ не вôдповѣдае се званю судѣ, коли зъ обжалованого кпить собѣ и обходить ся зъ нимъ такъ, якъ бы вже вина его була доказана. Дальше судя мусить пôдчасъ розправы все зважати на то, що примусъ зôзнаваня вкладае неразъ на свѣдкôвъ тяжкі обовязки, котрі они мусять сповняти въ интересѣ загалу. Той обовязокъ треба кождому свѣдкови улекшити и зважати на обходжене таке, яке свѣдкови належить ся. Подôбно повиненъ кождый судя выступити противъ всякихъ проступкôвъ, котрі бы въ часѣ розправы зъ чиѣ будь стороны мали дôткнути обжалованого або свѣдкôвъ.

Провôдникъ розправы повиненъ собѣ уявити, що оборона не есть непотрѣбнымъ додаткомъ до розправы, але що судъ потребуе конче обороны, щобъ выдати справедливый засудъ. Судя повиненъ дбати о то, щобы всѣ доказы, промавляючі въ користь обжалованого, такъ само докладно выводжено пôдъ осудъ, якъ доказы обтяжаючі и повиненъ спомагати у тôмъ оборонця. Становище, належне оборонцеви, выходить зъ засады, що оборона въ процесѣ есть чинникомъ рôвноуправненымъ зъ обжалованымъ; коли оборона пôдъ тою девізою сповнить свою задачу, треба такожъ зважати на оборонця самого, его внесеня и высновки.

Кожда критика особы и поведеня свѣдка въ часѣ доказового поступованя есть не на мѣсци, а судѣ прийде ся тымъ лекше стеречи границь, означеныхъ закономъ, коли розправа буде ведена зъ достоиньствомъ и повагою, а також зъ тою зычливостію, зъ котрои бы видко було, що обжаловане когось се ще не те саме, що засудъ обжалованого.

Жалувати треба, що въ декотрыхъ случаяхъ невправнôсть, нерозвага, охота вышукуваня дразливыхъ ефектôвъ, бракъ такту, а може и нарочна злоба дала причину до того, що въ сали судовôй выводжено подробицѣ приватного и родинного житя, въ розмѣрахъ неоправданыхъ фактомъ, котрый бувъ предметомъ розправы. Законъ карный карае розголошуване фактôвъ, що ображають житѣ приватне и родинне, хочь бы факты тѣ були й правдиві; а мимо того лучало ся, що такі справы безъ доказанои потребы выводжено на судъ людей. Поважнымъ обовязкомъ провôдника розправы есть, найти въ тôмъ напрямѣ належну мѣру и запевнити належну оборону приватному и родинному житю."

Перегляд политичный.

Завтра зачне ся въ Палатѣ послôвъ загальна дискусія надъ буджетомъ. Мимо ухвалы що-до скороченого поступованя при нарадахъ буджетовыхъ, въ кругахъ парляментарныхъ сумнѣваютъ ся, чи дасть ся залагодити цѣлый прелімінарь до Рôздва. Мабуть залагодять его ажь въ сѣчни б. р.

Въ Колѣ польскôмъ выбрано послôвъ Яворского, Пініньского и Стадницкого, щобы устно поинформувати ґр. Таффого о еміґраціи селяньскôй. Вôдтакъ дадуть ему пропамятне письмо въ тôй справѣ.

Зъ Оломуца доносять, що Є. Вел. Цѣсарь потвердивъ выбôръ дра Кона на Архіепископа оломуцкого.

На недѣльныхъ зборахъ робôтничого товариства „Zukunft“ у Вѣдни, принято одноголосно ухвалу, котрою поганьблено замахъ динамітовый въ Парижи и всѣ прочі анархістичні зловчинки у Франціи въ послѣдныхъ часахъ.

Въ Пшибрамѣ лучили ся въ недѣлю розрухи робôтникôвъ; кôлькохъ зъ нихъ увязнено.

Цѣсарь Вільгельмъ принимавъ оногды на авдіенціи нового австрійско-угорского амбасадора, ґр. Седениого. Приняте було дуже сердечне.

Новости довѣдують ся, що угода въ справѣ трактату торговельного зъ Нѣмеччиною не довела до нѣякого результату. Проекты Нѣмеччины не вôдповѣдали интересамъ промыслу и торговлѣ россійскои.

Пôдчасъ торжественного замкненя выставы у Филипополи зазначивъ князь Фердинандъ зъ вдоволенемъ, що выстава представляе въ доброму свѣтлѣ розвôй промыслу болгарского и конче треба поступати дальше тою дорогою, котра есть початкомъ новои еры въ культурѣ Болгаріѣ. Мову свою закôнчивъ баженемъ, щобы и на будуче Болгарія вôдзначала ся не военными а такими мирными побѣдами. На бенкетѣ князь пивъ въ честь народу. Ветераны зъ вôйны россійско-турецкои урядили князеви и Стамболову величну овацію.

Въ Парижи вôдбули ся передвчера зборы анархістôвъ. Всѣхъ денникарѣвъ выпрошено за дверѣ. На зборахъ анархістъ Жоржъ выхвалювавъ послѣдні замахи динамітові але часть зôбраныхъ голосно противилась тому. Наконець побили ся всѣ дуже.

Новинки.

Львôвъ дня 15 падолиста.

— **Громадѣ Руданцѣ**, въ повѣтѣ львôвскôмъ, удѣливъ Є. Вел. 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Именованя.** П. Міністеръ просвѣты именувавъ директора бібліотеки Оссолиньскихъ у Львовѣ дра Войтѣха Кентшиньского консерваторомъ ц. к. комісіѣ центральнои для штуки й историчныхъ памятникôвъ.

— **В. князь Николай Александровичь**, наслѣдникъ россійского престола, переѣхавъ вчера дворскимъ поѣздомъ зъ Вѣдня черезъ Львôвъ на Пôдволочиска до Россіи о годинѣ пôвъ до другои. Дворскій поѣздъ провадивъ радникъ Двору п. Клявді. На дворци не було жадного урядового принятя, а на перонѣ були лише урядники зелѣзничі въ службѣ, директоръ поліціѣ и радникъ Двору п. Кшачковскій и старшій комісарь поліціѣ п. Майдінґеръ.

— **Инвестиція въ користь державныхъ зелѣзниць** обôймають въ буджетѣ на 1893 р. позицію 11 міліонôвъ зр. Подаемо тутъ важнѣйші позиція щодо галицкихъ зелѣзниць. И такъ призначено зъ инвестиційного фонда зелѣзницѣ Кароля-Людвика на сталеві шины, зворотницѣ и тверді пороги 75.800 зр., на докôнчене будовы подвôйного шляху 186.316 зр., на розширене дворця у Львовѣ 300.000 зр., на стацію въ Тарновѣ 30.000 зр., на стацію въ Перемышли 250.000 зр., на маґазинъ въ Ряшевѣ 60.000 зр., на скрѣплене мостôвъ 179.600 зр., на нові шины

на бронзъ. Подôбного способу уживае найбôльша въ Европѣ фабрика глиняку въ Найгавзенъ въ Швайцаріи, надъ водоспадомъ Рену. Той водоспадъ дае фабрицѣ велику силу, котра порушуе електричну машину. Вôдъ тои машины идуть дроты до зелѣзного, въ горѣ отвертого кôтла; вôдъ одного зъ тыхъ дротôвъ звисае до кôтла кôлька плытъ зъ вугля (позитивна електрода), а вôдъ другого плыты въ тыхъ металѣвъ, котрі мають топити ся разомъ зъ глинякомъ. Закимъ ще машина зачне робити, наповняе ся той котелъ глиною и куснями вôдповѣдного металю. Сила електрична, яка йде вôдъ машины, зачинае вôдтакъ топити глину и металь, котрый заразъ скапуе на дно кôтла, выложеного зовсѣмъ стѣнкою зъ вугля. Въ наслѣдокъ силы електричнои зачинае розтоплена глина розкладати ся на кисень и глинякъ; кисень ловить ся до плытъ зъ вугля, завѣшеныхъ на libротѣ, и горить, а въ кôтлѣ лишае ся глинякъ, котрый скапуе на дно до розтопленого вже тамъ другого металю и тутъ разомъ зъ нимъ мѣшае ся. Вôдъ часу до часу насыпують зъ горы до кôтла мѣшанины глины и металю, а въ сподѣ вôдтыкають дѣрку, котрою сплывае розтоплена мѣшанина глиняка зъ другимъ металемъ и зъ котрои выливае ся заразъ куснѣ по три кільоґрамы ваги. Тымъ способомъ добувае ся фабрика на день по 1200 кільо глиняку. Черезъ то, що водоспадъ Рену дае згаданôй фабрицѣ за дармо величезну силу, котра порушуе електричну машину, може та фабрика дешевше выробляти глинякъ и тымъ головно поясняе ся, длячого цѣна сего металю такъ значно упала. Сила воды причиняе ся тутъ, що навѣть зъ глины можна добувати богатство; длятого годить ся при сѣй нагодѣ розказати бодай коротко, въ якій способъ задумали люде въ найновѣйшихъ часахъ выкористати для себе ту величезну силу воды, яка доси хиба лишь звеселяла око, але була безъ всякого ужитку.

II.

Въ чôмъ спочивае порушаюча сила воды? — Водоспадъ Неяґары. — Заходы зужиткувати водоспадъ Неяґары на порушаючу силу и посылати ту силу дротами дальше въ глубину краю.

Що плывуча вода мае велику порушаючу силу, се рѣчь стара; знае о тôмъ кожда дитина, котра була колись въ млынѣ. Вода тече тамъ лотоками на колесо, заповняе въ нѣмъ кожду клѣтку и важить еѣ въ долину, а въ нею обертае и цѣле колесо; може ловити колесо и зъ пôдъ споду, але тогды еѣ похватъ мусить бути сильный. Рѣчь очевидна, що вода, котра спадае зъ горы на колесо, мусить мати бôльшу порушаючу силу, бо тогды дѣлае не лишь самъ похватъ воды, котрый есть тымъ бôльшій, чимъ бôльшій спадъ рѣки, але такожъ и спадане воды зъ горы. Похватъ воды и спадъ еѣ, а вôдтакъ и сама вага еѣ масы, то суть отже тѣ силы, котрі разомъ складають ся на ту порушаючу еѣ силу, котру чоловѣкъ заставляе до роботы для себе.

Подумаймо жъ собѣ, що якась рѣка спадае наразъ зъ якоись великои скалы въ долину. Що то за прекрасный, чудесный видъ! Вода стрѣлою котить ся въ долину, шумить и гудить, що чоловѣкъ ажь власного голосу не чуе; бе въ сподѣ объ скалы, що ажь земля трясе ся, розбрыскуе ся и пѣнить ся, а за хвильку, о кôлькадесять крокôвъ дальше бѣжить знову вже зовсѣмъ спокôйно, якъ колибъ нѣчого не було. Чоловѣкъ, що дивить ся на такій водоспадъ, видить лише его величавôсть и забувае зовсѣмъ на ту силу, яка въ нѣмъ спочивае. Тожь и не диво, що ажь теперь, коли на свѣтѣ настала велика тѣснота, чоловѣкъ взявъ ся и до тыхъ водоспадôвъ, котрі доси були для него лишь предметомъ подиву и поезіѣ. А есть тыхъ величавыхъ водоспадôвъ досыть на свѣтѣ. До найбôльшихъ належать слѣдуючі: Водоспадъ одной притоки рѣки Св. Іоахима (Joaquin River) въ Каліфорніи (Сполучені державы); вода его спадае въ высоты 425 сяжнѣвъ. По семъ иде водоспадъ Орко на горѣ Монте Роза въ Швайцаріи, котрый котить ся черезъ два пороги въ высоты 400 сяжнѣвъ. Третый въ ряду есть водоспадъ Сузерлендъ Ватерфаль (Southerland Waterfall) въ полудневôй части острова бовои Зеляндіѣ, котрый спадае зъ

70 000 зр., на устроенє заведеня ґазового у Львовѣ 25.000 зр., на инші будынки и маґазины 173.500 зр., на дальшій улѣпшеня средствъ комунікаційныхъ 70.254 зр. Зъ фонду инвестиційного зелѣзницѣ Архикнязя Альбрехта призначено на сталеви̂ шины и зелѣзни̂ зворотницѣ 35.550 зр., на розширенє робôтень въ Стрыю 195.000 зр., на знесенє деревляныхъ будокъ и выбудованє мурованыхъ 29.000 зр., на перебудову насыпôвъ 50.000 зр., на мешканє для урядникôвъ въ Долинѣ 20.450 зр., на розширенє стаціи Волицѣ, Калуша и Креховичь 24.850 зр. и кôлька иншихъ менше значныхъ позицій.

— **Академічне товариство черновецке „Союзъ"** вôдбуло сегорôчни̂ загальни̂ зборы дня 11 падолиста. До выдѣлу выбрани̂: головою Василь Дутчакъ, заступникомъ Ґедиминъ Лисинецкій, секретаремъ Левъ Бачиньскій, бібліотекаремъ Олексѣй Мартовичь, господаремъ Никола Желиховскій. До комісии надзорчои выбрани̂: Атаназъ Федоровичь и Евсіґній Ластовецкій. Всѣ выбрани̂ суть студентами правничого выдѣлу.

— **Станиславъ Сомполиньскій,** фальшôвникъ монетъ, котрого выкрыто и увязнено у Львовѣ пôдъ конець лѣта — утѣкъ передвчера въ недѣлю, зъ вязницѣ слѣдчои. Сомполиньскій скориставъ зъ нагоды, коли то приходять свояки и знакоми̂ вôдвѣдувати увязненыхъ — а се дѣесь громадно въ недѣлю — и замѣшавъ ся мѣжь сю згадану публику. Вôдтакъ выйшовъ на подвôрє вязничне, на котрôмъ теперь будуесь новый будынокъ судовый, розмавлявъ тамъ зъ особами, приналежными до будовы, а потôмъ перескочивъ муръ — и найшовъ ся на воли середъ оживленого руху на улицяхъ Львова. Про утечу Сомполиньского повѣдомлено поліцію и певно не довго попадесь вôнъ назадъ пôдъ ключь. Сомполиньскій числить 30 лѣтъ, есть низького росту, худощавый, чорнявый, мае невеличкій вусъ чорный и на лици малу болячку. Одягненый бувъ темно.

— **Таємна справа.** Тому кôлька днѣвъ донесли мы, що въ черновецкôй поліціи зголосивъ ся Вінкентій Больдіязо и вôзнавъ, що застрѣливъ свою любку въ Сольногородѣ. Судя слѣдчій зателеґрафувавъ сейчасъ до суду карного въ Сольногородѣ и пытавъ ся, чи то правда, що Больдіязо каже. Зъ Сольногорода прийшла небавомъ вôдповѣдь, що справдѣ Вінкентій Больдіязо стрѣливъ зъ револьвера до молодои дѣвчины, однакъ не убивъ еѣ, лише тяжко зранивъ. Дѣвчина лежить теперь у шпитали. На жаданє Сольногородского суду Больдіязого вôдôслано пôдъ ескортою до Сольногорода.

— **Сто двайцять выстрѣлôвъ на мінуту.** Манліхеръ, що вынайшовъ карабінъ, уживаный теперь въ нашôй арміи, зробивъ теперь карабінъ, котрымъ можна за мінуту выстрѣлити 120 разôвъ. Дотеперѣшнымъ его карабіномъ можна выстрѣлити 30 до 40 разôвъ на мінуту и навѣть трафити стôлько разôвъ, коли стрѣлецъ добрый, а за великій дымъ зъ набоѣвъ не закрывае цѣли.

— **Въ Отиніи** вôдбудовано спалену фабрику зелѣза; она вже майже готова. Замѣсть давнои поганои фабрики стоять теперь въ Отиніи нови̂ муровани̂, безпечни̂ будынки. Дня 7 с. м. вечеромъ першій разъ топлено зелѣзо въ новôй лѣярни. Выпущена горяча лява зъ печи наповнила цѣлу лѣярню такимъ блескомъ, що здавалось, цѣла фабрика въ серединѣ горить. Лѣярня занимае звышь 500 квадратовыхъ метрôвъ поверхнѣ и есть на 8 метрôвъ высока. Перши̂ вôдливы удали ся дуже добре, а нинѣ у фабрицѣ працюе вже значне число робôтникôвъ.

— **На дешеву кухню академичну** у Вѣдни дарувавъ Ротшільдъ 2000 зр. До кураторіѣ кухнѣ выбрани̂ ректоръ університету Людвиґъ, проректоръ Екснеръ, баронъ Гие, професоръ Гартель, дръ Гофманъ и два академики зъ товариствъ академичныхъ.

— **Довги̂ феріи.** Зъ причины холеры отворено сего року школы въ цѣлôй Россіи о кôлька тыжднѣвъ пôзнѣйше, нѣжь звычайно. Декотри̂ педаґоґи-учителѣ обавляли ся, що таки̂ довги̂ феріи будуть мати злый вплывъ на ученикôвъ, бо розлѣнюхують ся и не будуть правильно ходити до школы та радо вчити ся, а крôмъ того й мало остане часу до науки. Тымчасомъ показало ся, що довги̂ феріи мали на ученикôвъ дуже добрый вплывъ. Якъ часописи петербурски̂ доносять, россійски власти шкôльни̂ мали пересвѣдчити ся, що сего року молодѣжь ходить правильнѣйше на науку, якъ попередными лѣтами, зъ бôльшою охотою вчить ся, и хочь часъ бувъ коротшій, якъ звычайно, то таки навчилась въ кождого предмету того самого, чого потрѣбно до означеного часу навчитись въ звычайныхъ лѣтахъ. А все те, кажуть, треба завдячити тому, що молодѣжь шкôльна мала пôвчетверта мѣсяця ферій и черезъ те скрѣпила свои силы фізични̂ и умыслови̂.

— **Часъ середно-европейскій.** На порученє Мінiстерства справъ внутрѣшныхъ вôднесло ся Намѣстництво мѣжь иншимъ и до Выдѣлу краевого зъ жаданємъ, щобы вôнъ въ огляду на вôдносины краю заявивъ свою гадку щодо проєктованого заведеня всюды въ нашôмъ краю часу середно-европейского. Отже Выдѣлъ краєвый вôдповѣвъ Намѣстництву, що не вдає ся въ оцѣнку того проєкту зô становища теоретичного и въ розслѣды наслѣдкôвъ, яки̂ бы могли явити ся въ житю щоденнôмъ по заведеню того часу, — а може лише рѣшучо сказати, що новина тая для нашого краю въ загалѣ байдужна и що, о скôлько Выдѣлови краєвому звѣстно, въ жадныхъ верствахъ населеня не чують потребы заведеня нового часу. Декотри̂ мѣста, переважно въ захôднôй Галичинѣ, якъ Краковъ, Тарнôвъ, Перемышль завели у себе часъ середно-европейскій, але за прикладомъ ихъ не пôшли други̂ мѣста и они мѣрять дотеперь часъ по давному. Вôдтакъ каже Выдѣлъ краєвый, що й ти̂ люде, що мають все дѣло зъ зелѣзницями, почтою и телеґрафомъ, отже мають въ тôмъ интересъ, абы годинники мѣски̂ и зелѣзничи̂ ишли рôвно, таки не чують потребы заведеня часу середно-европейского, якъ се доказує недавна ухвала львôвскои комнаты торговельнои и промысловои. Якъ тамъ и рѣшать сю справу, всежь по думцѣ Выдѣлу краєвого добре бы було, якъ бы всюды безусловно принято и заведено однакове мѣренє часу та усунено ти̂ рôжницѣ, яки̂ вытворились черезъ те, що одни̂ приняли часъ середно-европейскій, а други̂ нѣ.

— **Копальнѣ вугля въ Коломыйщинѣ.** Поклады вугля на Покутю знани̂ були вже зъ початкомъ сего столѣтя. Въ роцѣ 1802 купивъ якійсь Манцъ право „шурфу" въ Мышинѣ коло Коломыѣ а въ роцѣ 1840 заложивъ Задуровичь копальню вугля въ Новоселици, въ снятиньскôмъ повѣтѣ. Обѣ копальнѣ перейшли въ роцѣ 1849 на власнôсть цукроварнѣ товмацкои, котра зужила вуголь для власнои фабрики. Въ роцѣ 1859 купивъ копальню мышиньску Иосифъ Гекеръ, а копальню новоселицку въ роцѣ 1876 Трахтенберґъ и Гернь Крісъ. Въ роцѣ 1890 купили обѣ копальнѣ Щепановскій и спôлка, и загадали еѣ заразъ розширити и устроити зъ примѣненємъ всякихъ новыхъ вынаходôвъ. Доси устроєно въ той спосôбъ копальню въ Новоселици а властиво въ Джуровѣ. Покладъ вугля обôймає мѣсцевости: Новоселицю, Рожнôвъ, Джурôвъ, Тростянцѣ и Трôйцю. Зъ огляду на положенє дѣлить ся сей покладъ на двѣ части, на покладъ меншій, сухій — и на значно бôльшій пôдводный. Воды мае бути надъ тымъ покладомъ на 6 метрôвъ, а помпованє еѣ въ тôмъ мѣсци було дуже тяжке зъ причины перемѣшаня еѣ зъ пѣскомъ. Теперь вже усунено ти̂ трудности и добуванє вугля на цѣлôмъ просторѣ зачне ся за якихъ три тыжднѣ, коли скôнчена буде будова кôнной зелѣзницѣ зъ Новоселицѣ до стаціи зелѣзничои въ Выдиновѣ. Копальня тая буде доставляти денно 1000 до 2000 метричныхъ сотнарѣвъ вугля. — Другою копальнею есть копальня мышиньска. Она ще не улаждена цѣлкомъ и експльоатація на ширши̂ розмѣры зачне ся ажь за рôкъ, коли будуть покôнчени̂ всѣ будынки. Теперь продукує ся копальня 9 до 10 ваґонôвъ денно дуже доброго чорного вугля. Добуванє его досыть выгôдне, штольнѣ не потребують по бôльшôй часть оцимброваня и вуголь творить надъ головами выгôдный дахъ. Выдатнôсть копальнѣ досыть велика и обчислено, що вугля стало бы въ Мышинѣ на 50 лѣтъ, єсли добувалось бы денно по 40 по 50 ваґонôвъ. Копальня мышиньска доставлює теперь вугля черновецкôй зелѣзници и то значно дешевше, якъ копальня въ Яворжнѣ або копальнѣ шлески̂. Одною зъ головныхъ перепонъ, длячого копальнѣ вугля на Покутю ще не розширились, есть бракъ робôтника. Мѣсцеве населенє вôдносить ся дуже байдужно до копалень и нѣхто не хоче при копальни робити, всѣ робôтники выключно Мазуры. Сими днями вôдбуло ся въ Мышинѣ посвяченє новопобудованыхъ домôвъ робôтничихъ и школы для дѣтей робôтникôвъ. На се торжество прибуло досыть гостей зô Львова, Коломыи, Новоселицѣ и Печенѣжина. Чину посвяченя довершивъ кс. Карницкій, лат. парохъ зъ Яблонова.

Господарство, промыслъ и торговля

Станъ засѣвôвъ въ Галичинѣ всхôдной. Погода въ жовтни була досыть змѣнна, перша половина сего мѣсяця и перши̂ днѣ другои половины були переважно сухи̂, вôдтакъ настала пора дощѣвъ, котри̂ выродили ся въ передчасный снѣгъ, дальши̂ днѣ вôдзначали ся сухими приморозками, а вкôнци послѣдни̂ днѣ жовтня и перши̂ падолиста принесли гарну погоду, заступлену ажь сими днями дощемъ и мракою. Передвчасна поява зимы не зробила ще нѣякои шкоды, хиба що снѣгъ поломивъ много деревъ по лѣсахъ и садахъ. Декуды снѣгъ сей спинивъ копанє буракôвъ и збôръ капусты, однакъ погода, що вôдтакъ настала, вынагородила сю перерву. Выслѣды зборôвъ вдоволяючи̂. Збôръ бараболь можна уважати за дуже добрый, выкопано 33, 40, 45, 50, 60 и 100, а навѣть и бôльше сотнарôвъ метричныхъ зъ морґа. Высши̂ выдатки частѣйши̂. Кукурудза дала взагалѣ добри̂ выдатки, 6—18 метричныхъ сотнарôвъ зъ морґа. Бураки дали такожь добри̂ результаты 95—180 сотнарôвъ метричныхъ зъ морґа. Вѣсти о засѣвахъ осѣнныхъ добри̂. Рѣпакъ безъ вымки добрый, въ деякихъ мѣсцяхъ дуже добрый. Пшениця переважно дуже добра, въ многихъ мѣсцяхъ за буйна, такъ що еѣ выпасають, хочь вогкій грунтъ не дуже сему вôдповѣдає. Жито, особливо вчасне дуже добре. Конюшины вдоволяючи̂. Однымъ зъ найбôльшихъ нещасть для рôльникôвъ въ сѣй осени суть величезни̂ громады мышей, що въ многихъ околицяхъ нищать цѣлковито засѣвы.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 15 падолиста. Король румуньскій приѣздить нинѣ тутъ зъ наслѣдникомъ престола и забавить два днѣ яко гôсть Є. Вел. Цѣсаря. На дворци явить ся почестна компанія полку 19. — На зборахъ робôтникôвъ, въ котрыхъ взяло участь богато жѣнокъ и дѣвчатъ, а всѣхъ було зо 2000 душь, ухвалено одноголосно резолюцію, що поправы вôдносинъ робôтникôвъ можна надѣяти ся лише вôдъ переобразованя системy продукційного и закона о товариствахъ.

Будапештъ 15 падолиста. Всѣ міністры крôмъ Сапаріого лишають ся на своихъ мѣсцяхъ.—Вôдданє портфелю міністерства справъ внутрѣшныхъ вôдбуде ся найпôзнѣйше завтра. — На холеру занедужало 11 особъ, а померли 3.

Берлинъ 15 падолиста. При величезнôмъ здвизѣ членôвъ зачали ся вчера нарады нѣмецкого конґресу соціялістичного. Провôдниками выбрано посла Зінґера и Ґотліба.

Леодіюмъ (въ Бельґіи) 15 падолиста. Тутешного банкира Фраскарда замордували вчера мними̂ анархісты. Въ рабунку перешкоджено имъ и увязнено.

Гамбурґъ 15 падолиста. Померъ тутъ бурмистръ мѣста Петерзенъ.

высоты $317\frac{1}{2}$ сяжнѣвъ по трохъ порогахъ, и наконецъ Ґаварні въ Піренейскихъ горахъ въ Испаніи, котрый спадае зъ высоты 223 сяжнѣвъ. Зъ иншихъ водоспадôвъ годить ся згадати ще хиба водоспады Нілю, водоспады Лівінґстона на рѣцѣ Конґо, водоспадъ Рену коло Шафгавзенъ въ Швайцаріи, про пороги на нашôмъ Днѣпрѣ-Славутици на Украинѣ, ну, та вже й про нашь водоспадъ на Прутѣ коло Доры.

Але найбôльшій зô всѣхъ що до скôлькости спадаючои воды и що до величавости есть водоспадъ Неяґары (Niagara) въ пôвнôчнôй Америцѣ; обчислено, що симъ водоспадомъ спадае на годину 100 міліонôвъ бочокъ воды. Неяґара есть то рѣка 55 кільометрôвъ довга, котра сполучае зъ собою два озера: Еріе и Онтеріо. На 10 кільометрôвъ понизше крѣпости Еріе коло того мѣсця, де зъ озера выплывае рѣка, дѣлить ся она на два рамена, мѣжь котрыми лежить островъ, належачій до Нового Иорку; по пятнацятôмъ кільометрѣ оба рамена сполучають ся знову и рѣка плыве спокôйно ажь до тои стѣны, по котрôй наразъ стрôмко спадае. Саме на тôй стѣнѣ дѣлить ся водоспадъ на двѣ части, бо по серединѣ стоить скала звана Козячимъ островомъ; всхôдный або американьскій водоспадъ есть широкій на 330 метрôвъ а высокій на 47 метрôвъ; захôдный або канадійскій, званый такожь пôдковою (Horseshoe), есть 578 метрôвъ широкій а 44 м. высокій. (Конецъ буде).

За редакцію вôдповѣдае **Адамъ Креховецкій.**

Експедиція мѣсцева

НАРОДНОИ ЧАСОПИСИ

зъ днемъ 1 (13) сѣчня 1892 перенесена до

„БЮРА ДНЕВНИКÔВЪ“ ЛЮДВИКА ПЛЬОНА,

улиця Кароля Людвика, ч. 9.

„Бюро Дневникôвъ“ буде приймати, выключно, вôдъ Нового року предплату мѣсцеву.

Инсераты („оповѣщеня приватнѣ“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ также для „Газеты Львôвскои“ вôдъ теперь буде принимати лишь горѣ назване „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона.

Дра Фридриха Ленґіля

БЕРЕЗОВЫЙ БАЛЬЗАМЪ

Самъ вже сокъ, природный, вытѣкаючій зъ березы наверченои, уходивъ вôдъ запамятныхъ часôвъ за найлѣпше средство на красу; але хемічно по припису вынаходця переробленый на бальсамъ, набирае вже майже чудесного дѣланя.

Якъ зъ вечера помастити нимъ лице або яке инче мѣсце на шкôрѣ, то вже на рано вôддѣлюе ся вôдъ шкôры майже незамѣтна лусочка, а шкôра сама стае свѣтло бѣлою и делікатною.

Сей Бальсамъ выгладжуе морщины на лици и вôспôвку и надае ему краску молодости; шкôрѣ надае вôнъ бѣлôсть, делікатнôсть и свѣжôсть, въ найкоротшôмъ часѣ усторонюе веснѣвки, родимѣ плямы, червонôсть носа, вугры и всяку таку нечистоту шкôры.

Цѣна одного збанка вразъ въ приписомъ ужитку зр. 1·50.

Дра Ленґіля **Бензове Мыло,**

найлагоднѣйше и для шкôры найзноснѣйше, кавалокъ по 60 кр.

Чоколяда десерова.

Найбôльша фабрика на свѣтѣ — денна продажь 50.000 к°

Подроблюване забезпечено.

Подостаткомъ по всѣхъ лѣпшихъ склепахъ товарôвъ кольоніяльныхъ, по дрогеріяхъ и склепахъ зъ лакôтками, также по цукорняхъ.

Нове! **Нове!**

Безъ конкуренціи!

Петраша правдиве франц. кавчукове смаровило ясне або чорне, есть найновѣйшимъ и найлучшимъ средствомъ на *обуве, ремѣнѣ, упряжъ, повозы, шкôрянѣ накрывала, сѣдла и т. д* стають черезъ посмароване *непромакальными, мягкими и тревальными.* **Знамените смаровило на копыта.** Въ бляшаныхъ пушкахъ по 25, 50, 90 и 1·60 злр. за послѣплатою.

Замовленя до 5 злр. и высше **франко.**

ANT. PETRAS, Дроґуерія, хем. тех. ляборатоpіюмъ въ **Ческôмъ Бродѣ.**

Переаналізоване въ ц. к. хем. тех. стацiи досвѣдной ц. к. Міністерства просвѣты для промыслу шкôръ въ Вѣдни, пôсля гадки зъ 11 жовтня 1892, зôстало що до складу свого узнане за **найлѣпше** и найвѣдповѣднѣйше до смарованя всякого обувя и ремѣня. 101

Стара

заложена въ 1870 р.

выключна

торговля гербаты

І. ВОЛЯ у Львовѣ

ул. Сикстуска ч. 6

поручае Поважаной Публицѣ

на пору зимову

знамениту гербату

хиньску, российску и анґлійску.

Замовленя выконуе ся совѣстно и скоро — опаковане франко. 107

Велика 50 крейцарова льотерія

Тягнене невôдклично І. Грудня 1892.

Головна выграна

75.000 злр. а. в.

Льосы по 50 кр. поручае:

A. Ch. Werfel, Kitz и Stoff, M. Jonasz. 102

Торговля 6

Церковныхъ предметôвъ

и приборôвъ

для всѣхъ обрядôвъ католицкихъ

Михайла Дымета

у Львовѣ, въ Ринку

поручае свôй першій и засôбный складъ товарôвъ, служачихъ до заосмотреня церковъ, а именно: орнаты, дальматики, капы, хоругви, фаны, бальдахімы, монстранціи, чаши, пушки, архи, циборіи, лѣктарѣ, павуки, престолики процесіональнѣ, хресты, жезлы брацкѣ и т. п.

А въ подрôбности поручае: Рѣзьбы фіґуральнѣ и орнаментальнѣ, образы олѣйнѣ на полотнѣ и блясѣ до найбôльшихъ розмѣрôвъ, желѣзнѣ хресты надгробнѣ и памятнѣ, свѣчки церковнѣ металевѣ вôдъ 70 до 130 цтм. высокѣ, теперь по всѣхъ мѣстахъ Европы и Америки уживанѣ.

Заразомъ поручае:

Дзвôнки гармонійнѣ строенѣ на 3 голосы по зр. 7·50 и 10, на 4 голосы зр. 9·50 и 12.

Цѣнники посылаемо на жадане. На всяке запытане вôдповѣдь вôдворотною почтою.

Антикварска оферта.

МАЙЕРЪ, ЛЕКСІКОНЪ

4 (найновѣйше) выдане

16 елеґантныхъ томôвъ оправленыхъ въ полотно, якъ новѣ, замѣсть

зр. 96 зр. 55.

M. Kuppitsch W-we, Wien, 1 Schottenring 8.

Поручае ся **ТОРГОВЛЮ ВИНЪ** Людвика Стадтміллера

у Львовѣ. 30

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.